

ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти формування та функціонування логістичних систем підприємства. Визначено основні етапи створення логістичних систем, їх складові та ключові принципи роботи.

Ключові слова: логістика, логістична система, управління ланцюгами постачання, оптимізація логістики, ефективність підприємства.

Abstract

The report examines theoretical and practical aspects of the formation and functioning of enterprise logistics systems. The main stages of creating logistics systems, their components and key principles of operation are identified.

Keywords: logistics, logistics system, supply chain management, logistics optimization, enterprise efficiency.

Вступ

Сучасні підприємства функціонують в умовах високої конкуренції, що вимагає підвищення ефективності всіх бізнес-процесів, зокрема логістики. Логістична система підприємства охоплює управління матеріальними потоками, інформаційними процесами, транспортом, складськими операціями та плануванням виробництва. Її правильне формування та ефективне функціонування дозволяє мінімізувати витрати, скоротити час доставки та підвищити рівень сервісу для клієнтів.

Результати дослідження

Основною метою логістичної системи є оптимізація витрат, прискорення товарообігу та підвищення ефективності управління ресурсами. Вона охоплює такі основні процеси, як закупівельна, виробнича, транспортна, складська та збутова логістика, а також управління запасами та інформаційними потоками.

Логістична система забезпечує: розподіл ресурсів (ефективне використання матеріальних та фінансових ресурсів), оптимізацію постачання (скорочення часу транспортування та зберігання), гнучкість виробництва (можливість швидкого реагування на зміни попиту), зменшення витрат (зниження витрат на транспортування, складування та управління запасами) [1].

Етапи формування логістичних систем підприємства наведені в табл. 1.

Функціонування логістичних систем забезпечує ефективне управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в межах ланцюга постачання. Важливим аспектом є інтеграція всіх етапів руху товарів – від закупівлі сировини до доставки споживачеві, а також управління зворотними потоками. Ключові процеси відіграють свою роль у загальному механізмі постачання та розподілу продукції.

Закупівельна логістика забезпечує підприємство необхідними ресурсами для виробництва або реалізації товарів. Важливими аспектами є вибір постачальників, оптимізація закупівель та управління запасами. Автоматизовані системи аналізу ринку та прогнозування потреб сприяють зниженню витрат і стабільності постачання.

Виробнича логістика відповідає за транспортування матеріалів, контроль руху напівфабрикатів, складські процеси та управління якістю продукції. Автоматизовані системи управління виробництвом підвищують ефективність використання обладнання та скорочують виробничі втрати.

Складська логістика займається управлінням запасами, зберіганням продукції та її переміщенням. Використання сучасних технологій (RFID-мітки, штрих-коди, роботизовані системи) сприяє оптимізації складських процесів, мінімізації витрат та підвищенню рівня обслуговування клієнтів.

Таблиця 1 – Етапи формування логістичних систем

Назва етапу	Характеристика етапу
1. Аналіз логістичних потреб	На першому етапі потрібно проаналізувати вимоги до логістичної системи: обсяги поставок, географія постачань та збуту, особливості зберігання та транспортування продукції, необхідна якість та рівень обслуговування тощо.
2. Проектування логістичної системи	На даному етапі розробляється структура логістики, яка включає: вибір постачальників і транспортних каналів, визначення складів і логістичних центрів, встановлення інформаційних та фінансових потоків. На цьому етапі важливу роль виконують сучасні технології управління, такі як автоматизовані системи складського обліку (WMS), транспортного управління (TMS) та ERP-системи.
3. Організація логістичних процесів	Реалізується узгоджена взаємодія між усіма учасниками логістичних систем: постачальниками, виробництвом, дистриб'юторами, споживачами. Важливою складовою є вибір оптимальних маршрутів транспортування, розподіл запасів та організація складських процесів.
4. Інтеграція та цифровізація логістики	Для підвищення ефективності впроваджуються цифрові рішення: системи GPS-моніторингу транспорту; RFID та штрих-кодування для складських операцій; платформи аналітики та прогнозування попиту.
5. Моніторинг та оптимізація	Після впровадження логістичної системи забезпечується постійний контроль її ефективності. Оцінити ефективність системи можна за наступними показниками: рівнем логістичних витрат.

Транспортна логістика забезпечує фізичне переміщення товарів між усіма учасниками логістичної системи. Її завдання – вибір оптимальних маршрутів, координація потоків, управління транспортним парком. GPS-технології та аналітичні платформи допомагають скоротити затримки та підвищити точність виконання замовлень.

Розподільча логістика включає вибір каналів збуту, організацію логістичних центрів та управління запасами. Оптимізація розподілу дозволяє підвищити швидкість і якість обслуговування клієнтів, зменшити витрати на доставку та мінімізувати ризики збоїв.

Зворотна логістика охоплює повернення товарів, переробку, утилізацію та повторне використання матеріалів. Це сприяє зниженню витрат, покращенню екологічної відповідальності та відповідності нормативним вимогам. Автоматизація зворотної логістики допомагає швидко обробляти повернення та оптимізувати вторинне використання ресурсів.

Таким чином, ефективне функціонування логістичних систем залежить від узгодженості всіх її елементів, швидкості прийняття рішень та рівня автоматизації. Оптимізація логістичних процесів дозволяє підприємствам забезпечити безперебійне постачання товарів, мінімізувати витрати та підвищити конкурентоспроможність [2-3].

Висновки

Логістична система є ключовим елементом діяльності будь-якого підприємства, оскільки забезпечує ефективний рух матеріальних і інформаційних потоків. Її правильне формування та оптимізація дозволяють підвищити конкурентоспроможність, скоротити витрати та забезпечити високу якість обслуговування клієнтів. Використання сучасних інформаційних технологій та інноваційних підходів сприяє ефективному управлінню логістичними процесами, що є важливим фактором успіху підприємства на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Михаліцька Н. Я., Верескля М. Р. Логістичний менеджмент: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 440 с
2. Кулакова С.Ю., Калембет А.В., Подкопова Д.Є. Особливості формування логістичних витрат підприємств в умовах воєнного стану. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2023. № 1 (8). С. 22-29. <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2023-1-03>
3. Чорна О. В., Попович П. В., Маяк М. М. та ін. Оптимізація витрат в логістичних системах. *Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки* : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2023. Вип. 7(38). Ч. 1. С. 286-291.

Химич Вікторія Вадимівна – студентка групи 1Л-22б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vikahimich10@gmail.com

Пілявоз Тетяна Миколаївна – к.е.н., доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vitan1975.75@gmail.com

Khymych Viktoriia V. – Department of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vikahimich10@gmail.com

Piliavoz Tetiana – Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: vitan1975.75@gmail.com